І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

Friday August

РІК LXIV Ч. 167. ЦЕНТІВ 10 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 30-го СЕРПНЯ (FRIDAY) 1957 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 167. VOL. LXIV

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ПРИЙНЯЛА НОВИЙ ІМІГРАЦІЙНИЙ ЗАКОН

Вашингтон. — В середу 28 серпня ц. р., у Палаті Репрезентантів відбулося голосування над новим іміграційним законом, апробованим уже Сенатом. Під час голосування за прийняття трохи зміненого супроти сенатської редакції законопроєкту заявилося 293 конгресмени, проти 58. В їх числах голосувало за ухвалення законопроєкту 139 демократів і 154 республіканці, проти прийняття заявилося 49 демократів і 9 републіканців. Прийнятий Палатою Репрезентантів законопроєкт передано на оконечну апробату Сенату, який прийме його мабуть без основніших змін і в приспішеній процедурі, тим більше, що Палата Репрезентантів прийняла в основному вже заапробований Сенатом текст законопроєкту, вводячи в ньому тільки деякі сприйнятні для Сенату зміни. Після оконечного затвердження в Сенаті законопроєкт ще мабуть на протязі цього тижня, або найпізніше з початком наступного тижня, буде переданий для підписання Президентові. Не зважаючи на те, що Конгрес не взяв до уваги побажань і вимог уряду щодо переведення основніших змін в законопроєкті, зокрема в справі дозволу на постійне перебування у ЗДА для 28,000 мадярських втікачів і скумульованих невикористаних іміграційних квот для допущення нових контингентів втікачів, в конгресових колах сподіваються, що Президент підпише прийнятий Конгресом іміграційний законопроєкт з тим, що буде вимагати від Конгресу переведення дальших потрібних реформ під час черговї сесії в 1958 році. У новому законопроєкті залишено без змін дотеперішню іміграційну квоту для всіх країн світу у висоті 154,657. У новому законопроєкті скасовано обов'язок відбивання пальців для осіб, що прибувають на тимчасове перебування до ЗДА, дозволено на іміграцію до ЗДА додаткових понад 60,000 осіб, здебільша родин допущених уже до ЗДА імігрантів, як теж спеціялістів, потрібних для праці в американській індустрії. Крім того закон дозволяє на уділювання права на постійне перебування у ЗДА тим чужоземним дипломатам, що звернулися до уряду з проханням дати їм право політичного азилю. В загальному число таких дипломатів не може перевищати 50 осіб річно.

Конґресова конференція признала на допомогу закордонові $3,435,810,000

Вашингтон. — Спільна конґресова конференція, складена з сенаторів і конґресменів 28-го серпня погодилася в тому, щоб на допомогу запризнення закордонним державам признати суму 3,435,810.000 долярів. Конференція погодилася на компромісову суму цих видатків, бо і Сенат і Палата Репрезентантів ухвалили були інші суми. Прихильні урядові члени цієї конференції вдоволені з цього рішення, хоч із Білого Дому ще немає вісток, як президент Айзенгавер реаґуватиме на рішення конференції, яка на допомогу закордонові призначила на 565,630.000 долярів менше, як домагався Президент. Рішення спільної конґресової конференції ще формально мусять затвердити Сенат і Палата Репрезентантів, що має статися в найближчому часі.

Айзенгавер підписав закон про видатки на атомову продукцію

Вашингтон. — Президент Айзенгавер 28-го серпня підписав окремий закон про бюджет для Комісії Атомової Енерґії, який ухвалено в сумі 2,323,632.500 долярів. Одночасно Президент підписав другий закон, який дозволяє те, щоб ЗДА стали членом Міжнародної Орґанізації для Продукції Атомової Енерґії. Видатки на атомову продукцію є на 167,992.500 долярів менші від тієї суми, якої жадав Президент, але в них є призначені суми на дослідну працю над атомовими реакторами і на будову атомових реакторів для публічного вжитку і для сільських кооператив. Крім того Айзенгавер підписав ще кілька інших законів, між якими є і закон про видатки в сумі 1,500,000.000 долярів на будову військових конструкцій і закон про видатки в сумі 12,500.000 долярів на будову нового летовища в районі Вашингтону.

Ню Йорк плянує по королівськи вітати королеву Єлисавету II

Ню Йорк. — Місто Ню Йорк по королівськи вітатиме англійську королеву Єлисавету II, яка 21-го жовтня ц. р. прибуде до тієї метрополії. — Згідно з пляном міської управи в честь англійської королівської пари відбудеться парада по 5-ій авеню, після чого посадник міста Роберт Ф. Вагнер офіційно вітатиме королеву Єлисавету II і її чоловіка Віндсорського князя Філіппа. В 12.30 годині по полудні відбудеться другий сніданок в пошану королівської пари у великій балевій залі готелю „Валдорф-Асторія". Вже тепер із поспіхом купують квитки вступу на те прийняття, які коштують по 25 долярів від особи. Королева відвідає перед тим Вільямсбурґу, Вірджінія, де вона братиме участь у відзначенні 350-річчя з дня заснування першої англійської колонії на цій півкулі — в Джеймставні.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** не відбув у середу пресової конференції, бо думає зустрітися з журналістами після закінчення праці Конгресу, напричинці цього або в перших днях найближчого тижня. 27-го серпня Президент грав в гольфа, а також відвідав свою дружину, яка видужує після операції в шпиталі „Волтера Ріда".

● **40-річний машиніст** Дж. Колін з Брукліну ловив рибу коло узбережжя Раквей. Поправляючи вудку, він перевернувся і втопився.

● **У 1956-му році** з різних причин, затонуло 157 кораблів, між ними найбільший італійський корабель „Андреа Дорія". 10 малих кораблів „пропали безвісти", 16 затонули внаслідок пожежі, 20 кораблів наскочили на міни, 19 пішли на дно внаслідок зудару з іншими кораблями, а 59 розбилися об скелі на узбережжях.

● **19-річний Яромір Веселі і його 22-річний приятель Павел Турек** вкрали під Прагою одномоторовий літак і, перелетівши ним на австрійську територію, попросили признати їм право політичного азилю. Вони заявили, що давно мріяли про втечу.

● **Джан Г. Волтер** із Сант Няку, Н. Й., найняв робітників, щоб помалювали його дім, але докінчити праці не дали їм бджоли, які загніздилися в цьому домі. Сусід - пасічник порадив помазати стіну рідиною з запахом меду, і таким способом вдалося виманити бджіл з-під підлоги, де знайдено 110 фунтів меду.

ПЕРЕД ЗАКІНЧЕННЯМ СЕСІЇ КОНҐРЕСУ

Провідник республіканців у Сенаті сен. Новленд та провідник республіканської меншости у Конґресі конґр. Джеземф Мартін під час пресової конференції, влаштованої для представників преси у Вашингтоні. Обидва вони не були дуже певні що до того, чи Конґресові поведеться закінчити працю над ухваленням законопроєктів про закордонну допомогу і гром. права ще на протязі цього тижня.

ЛІҐА МОЛОДІ, БРАТСТВО ДИВІЗІЙНИКІВ, СУМА І ОДУМ ВІДБУВАЮТЬ СВОЇ З'ЇЗДИ

З кінцем цього тижня, що з уваги на День Праці триватиме три дні, від суботи до понеділка включно, чотири наші крайові орґанізації заповіли свої з'їзди. В Дітройті відбувається вже 24-та з черги конвенція Ліґи Української Молоді Північної Америки, що охоплює переважно народжену в цій країні та в Канаді молодшу українську ґенерацію; на Союзівці, оселі УНСоюзу біля Кергонксон, Н. Й., відбудеться 5-ий З'їзд делеґатів Братства колишніх Вояків 1-ої Дивізії Української Національної Армії; на власних оселях біля Елленвілл і Дітройті відбудуться маніфестаційні здвиги Спілки Української Молоді Америки, а в Ню Йорку відбуде свій 7-ий з черги з'їзд Об'єднання Демократичної Української Молоді. Усі ці конвенції, з'їзди і здвиги, крім орґанізаційних і ділових нарад, передбачають також відповідні культурні і розвагові імпрези. — Конвенція Ліґи Молоді в Дітройті сподівається півтори тисячі учасників, а на з'їзд Братства Дивізійників на Союзівці вже наперед зарезервовані всі нічліґові місця на Союзівці. Багатолюдно заповідаються здвиги СУМА і також ОДУМ очікує більше, ніж звичайно, учасників та гостей. Усі ці конвенції і з'їзди передбачають схвалення відповідних резолюцій, які даватимуть напрямні дальшої всебічної праці цих орґанізацій, а з ними, і нашої спільноти. Крім названих здвигів і з'їздів відбудеться ще цілий ряд інших імпрез, що започатковуватимуть разом новий сезон праці в наших громадах.

ЗДА полегшують експортові умови до Польщі

Вашингтон. — Секретар торгівлі Сінклер Вікс 28-го серпня повідомив про те, що уряд ЗДА вирішив полегшити експортові умови до Польщі, щоб допомогти польському народові скріпити свою економіку, яка є дуже ослаблена внаслідок російської комуністичної системи. Вікс заявив, що вільно буде експортувати до Польщі всі нестратегічні матеріяли. Це сталося згідно з домаганням президента Айзенгавера, який ще в лютому цього року домагався, щоб Польщі і кожній іншій державі дати торговельні полегші, щоб ті країни могли стати більше незалежні в своїй економіці від совєтської господарської супремації. Польща вже в цьому році дістала від ЗДА кредитів на суму 95 мільйонів долярів, за які вона зможе закупити в цій країні харчі та деякі машини. Згідно з новими полегшами до Польщі можна буде експортувати всі нестратегічні товари на основі загального, а не індивідуального, дозволу.

Латинсько - американські держави за спільний торговельний ринок

Буенос Айрес, Арґентина. — В столиці Арґентини від половини серпня відбувається Міжамериканська Економічна Конференція, в якій беруть участь представники держав, які є членами Орґанізації Американських Держав. На цій конференції обговорювано справу орґанізації спільного ринку для всіх латинських американських держав, щоб можна було без митних оплат збувати і купувати товари в тому економічному обширі. Майже всі учасники конференції заявилися за спільним ринком, але виявилися непорозуміння, як і коли це здійснити. Представник Перу Ф. Барреда Лявіос заявив, що його країна пристане до цього економічного об'єднання тільки тоді, коли воно обіймитиме всі лятинські американські держави із ЗДА включно. Цей спільний американський ринок мав би бути відповіддю на економічне об'єднання деяких європейських країн, яке вже існує кілька років, і яке плянується поширити на всі европейські держави, які є поцейбіч залізної куртини. Більшість делеґатів обстоює думку, що спершу економічно об'єднати менші господарські обширі, які об'єднували б тільки по кілька держав, а пізніше приступити до господарського об'єднання всіх латинських американських країн.

Кубинський уряд оголосив амнестію для повстанців Фіделя Кастра

Гавана, Кубинська Республіка. — Кубинський уряд оголосив повну амнестію для всіх тих повстанців, які добровільно покинуть повстанського ватажка Фіделя Кастра та вернуться додому. Повстанці мають зголоситися в найближчій військовій станиці в Східній провінції, і після того зможуть відійти до нормального цивільного життя. Представник армії повідомив, що деякі повстанці вже скористали з цієї амнестії. Повідомлення про амнестію передавали всі радіові станції в провінції Оріенте. В останніх днях відбулися збройні сутички між військовими частинами армії і повстанцями, які оперують в горах Сієрра Маестро.

Сирія заповідає приїзд Хрущова й Булґаніна

Дамаск. — Сирійське міністерство закордонних справ заявило, що під час перебування у Москві міністра оборони Халеда ель-Аза запрошено до Сирії совєтських диктаторів Ніколая Булґаніна і Нікіту Хрущова й обидва прийняли те запрошення та прибудуть до Сирії ще в цьому році. До Москви ж виїхала нова сирійська делеґація, щоб переговорювати про подробиці обіцяної їй совєтської позички у висоті 140,000.000 долярів для розбудови залізниць, одної греблі над Тиґром і рафінерії. Сирійську делеґацію привітав на московському летовищі Міхаїл Первухін, голова совєтської програми закордонної допомоги. Новопризначений шеф штабу сирійської армії ген. Афіф Бізрі заперечив, наче б він був комуністом. За західніми коментарями — він був партійним комуністом за часів свого перебування у військовій школі в Парижі. — Тим часом до столиці Ливану Бейруту прилетів в минулу середу 28 ц. м. із Анкари Лой Гендерсон, один із найкращих знавців середньо-східніх справ в американському державному департаменті. Того самого дня він конферував із ливанським президентом, прем'єром і міністром закордонних справ. Крім цього — до Бейруту прибули з Йорданії і Іраку американські амбасадори, які відбули вечірні наради з Гендерсоном над створеною на Середньому Сході ситуацією внаслідку опанування всіх керівних становищ в Сирії просовєтськими цивільними і військовими діячами.

Албанія хоче поправи взаємин з ЗДА

Тірана. — Комуно-албанський прем'єр Мехмед Шегу висловив у довгій розмові з представником „Н. Й. Таймс" Гаррісоном Е. Селсбері бажання, щоб взаємини між ЗДА і Албанією покращали, але водночас він накинувся на американську закордонну політику, в якій особливо не сподобалась йому проголошена през. Айзенгавером „політика визволення". Албанський слуга Москви палко заперечував, наче б Албанія була совєтським сателітом та заперечив, що вона „рівна" Совєтському Союзові! Очевидно, він славив СССР за підтримку, яку Албанія дістає від Москви. Заперечивши, наче б в Албанії слухали московських приказів, — Шегу обвинувачував Америку, що це вона насилає до Албанії осіб, які займаються „шпигунством, саботажами і вбивствами". Ціллю американської політики супроти Албанії є відновити в ній правління „землевласників і капіталістів". Не комуністичні держави, а Америка — за словами Шегу — зберігає залізну заслону, а комуністична заслона щонайбільш „дерев'яна". Якщо Америка перейначить свою залізну заслону на дерев'яну, то — мовляв — комуністи зроблять свою заслону паперовою. Шегу хвалився процесом „індустріялізації" в маленькій Албанії та успіхами в боротьбі з неграмотністю і недугами. — Албанія — це маленька й бідна гористо-піскова країна на східньому побережжі Адрійського моря, з Юґославією, як найбільшим сусідом, та з 1,300,000 жителями. Столиця цього найменшого совєтського сателіта є Тірана з 1,000 мешканців, яка не втратила свого провінційного маломістечкового характеру.

Погрожують видалити з ком. Китаю американського студента-туриста

Пейпінґ. — Шелбі Такера, 22-річного американського студента, який прибув 10 днів тому до Пейпінґу разом із сорока іншими американськими юнаками і дівчатами з московського „Фестивалю молоді", прийнявши комуно-китайське запрошення, збудили в год. 1-ій ночі з останнього вітірка на середу і заявили йому, що коли він не передасть комуно-китайській владі свого американського пашпорту, то його видалять з Китаю. Він — разом із чотирма іншими американськими студентами, які прийняли комуно-китайські запросини — відмовились передати китайським комуністам свої американські пашпорти, заявивши, що вони не хочуть таким чином порушити американських приписів, за якими той пашпорт не важний для подорожі до ком. Китаю. Китайські комуністи не настоювали і видали всім візи на окремому клаптику паперу. Тепер вони настоюють на цьому з очевидною метою — наразити всіх тих американських студентів на конфлікт з американською владою після повороту до ЗДА. Шелбі Такер є лідером так званої „правої групи" в американській проґулянці. Лідером „лівої" про-комуністичної групи є голова проґулянки, „червоний декан", протестантський пастор Ворен Мек Кенна з Бостону.

Англія і Франція скептичні щодо совєтської ракети

Париж. — З головної квартири НАТО під Парижем не подано ніякого коментаря до останнього проголошення Москви про успішне випробування міжконтинентальної керованої ракети, як „остаточної зброї", до якої змагають учасники теперішніх міжнародних переговорів у зброєнні. Проте французькі військові кола звертають увагу на брак у совєтському проголошенні таких важливих подробиць, як віддаль, на яку вистрілено в СССР оту ракету, розмір призначеної для ракети цілі та докладність, з якою ракета ніби поцілила визначену їй мету. Зате французькі політичні кола дещо занепокоєні совєтським комунікатом, бо добачують у ньому нову спробу шантажу, головно у зв'язку з Лондонською конференцією роззброєння. Англійські військові чинники ще скептичніші. Речник англійського міністерства оборони вказав теж на дуже добірливе й обережне формулювання совєтського комунікату та промовчання в ньому таких найістотніших подробиць, як розмір самої ракети, розмір визначеної цілі і докладність поцілу. Шеф штабу англійського летунства маршал Дермот Бойл заявив, що для нього совєтська заява — це „ніяке Євангеліє". А один представник англійської фабрики воєнних літаків вказав на шалені труднощі в конструкції такої ракети, яка, напр., при суперсонічній швидкості і кількатисячній милевій віддалі — сама себе спалює. Англійські фахівці найбільше піддають у сумнів здібність совєтської ракети потрапляти у визначену їй ціль.

● **Голова Комісії Закордонних Справ** демократичний конгресмен Томас С. Гордон перебуває у шпиталі „Бетесда" операції і почуває себе добре, хоч ця операція виявила потребу нового хірургічного втручання. Інший демократичний конгресмен Френсіс Е. Волтер, який уважаю, пошкодив собі ногу, перейшов операцію в шпиталі Джорджтавнського університету і почуває себе дуже добре.

ПРЕЗИДЕНТ ТАВРУЄ СТАНОВИЩЕ МОСКВИ У СПРАВІ РОЗЗБРОЄННЯ

ЗАЯВЛЯЄ, ЩО БУЛО Б „ТРАГІЧНО", КОЛИ Б СОВЄТИ ВІДКИНУЛИ ЗАХІДНІ ПРОПОЗИЦІЇ І ЩО ЛЮДСТВО БУЛО Б ТОДІ НАРАЖЕНЕ НА „БЕЗМІРНУ НЕБЕЗПЕКУ"

Вашингтон. — През. Айзенгавер проголосив у середу 28-го серпня ц. р. окрему заяву в справі роззброєння, в якій на самому вступі заявив, що „всіх дійсних прихильників миру глибоко розчарують зневажливі слова, що ними Совєтський Союз заатакував пропозиції, пред'явлені Канадою, Францією, Англією і З'єдиненими Державами на Підкомісії Об'єднаних Націй для справ роззброєння в Лондоні. Знаменна річ — казав далі Президент, що ця атака прийшла одночасно з чванькуватою заявою Совєтського Союзу, що він осягнув поступ у винайденні способу, як понести масове знищення до будь-якої частини світу." Далі Президент заповідав, що західні держави закінчують передкладання своєї пропозиції щодо договору про роззброєння в першій стадії, при чому він вичисляв такі основні точки західнього становища в цій справі: „1. увести заходи забезпеки проти масової несподіваної атаки, 2. припинити на два роки дальші досліди з ядровою зброєю. — 3. старатися, щоб стратосферичний обшир був використовуваний тільки для мирних, а не воєнних цілей, 4. встановити дату, після якої не можна б було продукувати ядровий матеріял для цілей зброєння і коли існуючі запаси ядрової зброї будуть редуковані через передавання їх до вжитку для мирних цілей і 5. розпочати зменшування збройних сил і зброєння." — Найсильнішими словами Президент схарактеризував ситуацію, яка витворилась би, коли б Совєти відкинули ці пропозиції про міжнародне роззброєння. „Було б трагічно, коли б такі важливі першоступневі пропозиції, надзвичайного значення для світового миру, були відкинені Совєтами ще поки Совєти поважно розглянули їх і поки західні держави закінчили перекладати їх. Таке совєтське становище засудило б людство на безмірну небезпеку на необмежений час. Коли річ іде про З'єдинені Держави, то ми ніколи не припинемо своїх заходів, щоб знайти шляхи і способи, як врятувати людство від небезпеки і встановити тривкий та справедливий мир".

През Айзенгавер проголосив ту заяву безпосередньо після того, як в середу вранці впродовж години конферував із державним секретарем Деллесом. Тим часом у Лондоні західні представники мають остаточно відкинути в цьому тижні представлення совєтського делеґата Зорінові на письмі в цілості всі західні пропозиції, що їх зроблено досі фраґментарично усно. Думки зах. дипломатів поділені щодо можливості вислиду Лондонської конференції. Одні вказують на прецеденси, що Совєти безперервно досі заперечували, а потім раптом на це погоджувалися, ото ж не виключають, що й у даному випадку, після всіх напастливих атак на Захід і вперте відкинення „західного домагання, щоб поруч із припиненням дальших атомових вибухів — припинити також продукцію атомового матеріялу і встановити систему контролі, — що Совєти таки остаточно погодяться на це. Інші переконані, що остання різка виступ Зоріна в стилі давньої холодної війни — це заповідь зірвання Лондонської конференції і її повного провалу. Герольд Стассен має під кінець цього тижня вернутися до Вашингтону.

Шоста Фльота переводить маневри на Середземному морі

Лондон. — Шоста американська фльота, стаціонована на Середземному морі, раптово відкликала заповіджені відвідини у французьких портах і продовжила свої маневри. Американські чинники офіційно заявили, що ці морські вправи є „рутиною", однак часописи у своїх коментарях виразно натякають на пов'язання цих маневрів із політичною ситуацією на Середньому Сході внаслідку подій у Сирії. Кораблі Шостої фльоти мали відвідати порт на французькій Рівієрі Вільфранш, Жуан-ле-Пен, Марсей і Тульон. Командант Шостої фльоти віце-адмірал Чарлз Р. Браун перебуває на прапорному кружляку „Салем". Маневри Шостої фльоти відбуваються без уваги на приявність на Середземному морі двох совєтських воєнних кораблів. Важкий кружляк „Міхаїл Кутузов" і нищильник „Безукоризнєнний" перепливли в минулий понеділок через Ґібралтарську протоку і посувались ніччю із притемненими світлами здовж північно-африканського побережжя у східньому напрямку. Часописи твердять, що вони скрутять на Адрійське море, бо їхнім призначенням є бувшим-то Альбанія, де Совєти рішили встановити свою морську базу.

У СВІТІ

● **Німецькі комуністи** ведуть пропаґанду серед туристів, які прибувають з Західньої Німеччини до Франції, Швайцарії і інших західніх країн, щоб вони під час парляментарних виборів 15 вересня голосували за соціял-демократів. Німецьким туристам у французьких готелях вкладають до кишень летючки з лайкою проти Аденауера, як „підпалювача війни" і т. д.

● **На залізничному переоні** великої італійської станції Мілян молода продавчиня Жаклін Д. стояла так близько біля рейок, що вітер, який знявся внаслідок проїжджаючого поїзда, буквально здер з неї легенький светр. Не втративши притомности ума, вона вийняла з торбинки піжаму і тут же одягла її на себе. Біля неї одразу зібралася юрба, яку мусіла розганяти поліція.

● **19 річ. маркіз Лондендері**, який приєднався був до лорда Олтринчема в критиці королеви Єлисавети і її двору, висловив жаль з приводу свого виступу і признав рацію своїм критикам, які закинули йому „погані манери". У своєму „покаянному листі", що його опублікувала лондонська преса, молодий лорд признав, що коли вже хтось уважається критикувати королівську родину, то повинен мати на це відповідний титул і кваліфікації.

● **Туреччина, Сирія, Ливан і Ірак** — чотири держави, які досі не погодилися взяти активну участь в Міжнародному Геофізичному Році. Ці країни мають свою важливе значення для вчених, зайнятих орґанізацією геофізичних дослідів, бо лежать в чотирох морських обширах: Чорного моря, Перської затоки, Червоного і Середземного моря. Досі зголосили свою участь у Міжнародному Геофізичному Році 64 держави, між ними Формоза (Тайван), прийнята всупереч протестові китайських комуністів. Центральне бюро МГРоку знаходиться в Брусселі, а генеральним секретарем цієї орґанізації є Марсель Ніколе, професор бельґійського Метеорологічного інституту.

● **Розвідча служба султана** Мускату й Оману Саїда Бін Амура повідомила, що його три найзапекліші вороги шейх Халіб Бін Алі, його брат Таліб і шейх Сулейман, які втікли були після програних султана воробою, скриваються в гірському селі Шараїп. Англійські літаки, попередивши мешканців того села летючками, збомбардували його. Що сталося з отими арабськими лідерами — не сказано в газетній вістці.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПІД ЗНАКОМ МОЛОДІ

Гаряче літо, що виганяло людей в тінь гірських вакаційних осель чи на морські пляжі, зближається до кінця. Довгий кінець тижня, зв'язаний з Днем Праці, буде наче кінцевим акордом літнього сезону, що завжди позначається великим рухом на дорогах, натомість малим рухом у громадській діяльності. Ще кілька днів — і в містах знову зароїться, знову появляться в газеті оголошення про всілякі імпрези.

У нас кінець літнього і початок нового, сказати б, громадського сезону стоїть цілком під знаком молоді. Недавно відбулася в Канаді імпозантна зустріч нашої пластової молоді із ЗДА і Канади, а з кінцем цього тижня маємо аж чотири більші імпрези, що теж відбудуться під знаком молоді. В Дітройті відбудеться 24-та з черги конвенція Ліги Української Молоді Північної Америки; Спілка Української Молоді Америки (СУМА) заповіла здвиги на своїх оселях біля Еленвіллу в Нюйоркському стейті та біля Дітройту в Мішигені; Об'єднання Демократичної Української Молоді в ЗДА (ОДУМ) відбуде свій 7-ий з черги з'їзд в Ню Йорку, а на Союзівці відбудеться 5-ий загальний з'їзд делегатів Братства колишніх вояків 1-ої Дивізії Української Національної Армії, відомого під скороченою назвою „дивізійників", що хоч не відмічають того у своїй назві, але їх, як і членів Товариства та Об'єднання колишніх вояків УПА, можна зарахувати у відповідній мірі до тих організацій, що покриваються з поняттям молоді. Якщо при цьому назвати ще Ліги Української Католицької та Української Православної Молоді і Молодих Українських Націоналістів (МУН), себто молодь ОДВУ, тоді буде згадка про всі ті організації, в яких наша спільнота оправдано добачає своє майбутнє і на які більше чи менше оправдано покладає свої великі надії.

На перший погляд могло б здаватись, що у нас цих організацій молодшої і старшої молоді є забагато, що придалася б деяка „комасація", на якій скористала б загальна справа. Очевидно, деяка користь з того могла б бути, але наявність кількох організацій молоді у нас в жадному разі не можна зарахувати до негативних явищ. Бо хоч це й роздрібнює та розпорошує сили і ресурси, проте всі ці організації мають свої додатні питоменності і є корисним у суспільному житті не тільки зрізничкованням, але й тлом для творчих змагань. Це тим більше, що всі організації одна одну респектують і часто співпрацюють. У цьому відношенні обернути порядок речей — і не діти від батьків, але, навпаки, батьки від дітей могли б дечого навчитись. І якщо під цим кутом оцінювати нашу молодь, то справді можна мати великі надії на краще майбутнє.

Оправдані надії можна покладати на нашу молодь і в інших відношеннях. Це не значить, що вона ідеальна, але *багато дечого з того, що батькам може не подобатись* і на що вони можуть похитувати головами, є природним правом молоді. В кожному разі, в користь нашої молоді можна назвати цілий ряд більше, ніж пересічно добрих прикмет. Добрі поступи в науці у школах є майже правилом, а шляхетні амбіції і помітна в теперішніх обставинах ідейність, як і моральність та добра поведінка, таки належать до характеристики нашої молоді. Виїмки, звичайно, не змінюють правила.

Згадуємо про імпрези організацій нашої молоді і пишемо про молодь у цьому випадку з одною головною метою: звернути увагу батьків, щоб вони постійно заохочували своїх дітей до членства і участи в праці цих наших молодечих організацій. Коли в останніх часах виникла в Ню Йорку в більшій, ніж досі, гостроті проблема злочинности серед молоді, зокрема всіляких злочинів, доконуваних юнацькими ватагами, то збоку найкращих педагогів залунали голоси: молодь хоче і повинна організуватись, і, якщо вона не належить до добрих організацій, то творить чи приступає до злих. І тому найкращим засобом у поборюванні злиг ватаг є творення добрих і відповідна опіка над ними.

Стосується це до всієї молоді, також до нашої. І тому жаль, що названі організації ще далеко не охоплюють всієї нашої молоді, або бодай її більшости. Збільшеними організаційними зусиллями самих молодечих організацій та відповідною допомогою старшого громадянства, зокрема батьків, можна було б цю проблему розв'язати краще, ніж досі. Початок шкільного року і початок нового громадського сезону, що проходить під знаком молоді, дають добру нагоду поновити й збільшити наші зусилля в цьому напрямку і тим, що з кінцем цього тижня відбувають свої з'їзди та конвенції, побажати якнайкращих успіхів.

НЕПОСЛІДОВНІСТЬ ГОВАРДА ФАСТА

На протязі майже двадцяти років Говард Фаст, відомий американський письменник і публіцист, був не тільки членом комуністичної партії Америки, але й активним і дуже завзятим комуністичним пропаґандистом, звеличником московського комунізму та імперіялізму. Водночас із цим у своїх творах, базованих буцімто на історичному матеріялі, Говард Фаст представив початки і ріст Америки в якнайчорнішому вигляді: його роман „Остання границя" (виданий 1941 р.) змальовує, як стверджується у совєтських енциклопедіях, „звірське нищення індіян американською владою", у романі „Дорога свободи" (1944) показана „героїчна боротьба негритянського народу за свої права", а в романах „Кларктон", „Подвиг Сакко і Ванцетті" та в п'єсі „Тридцять срібняків" Фаст описав „експлюатацію робітництва і „переслідування прогресивних ідей" у З'єдинених Державах Америки. Найбільш наклепницьким у відношенні до ЗДА був виданий Фастом у 1954 році роман „Сайлес Тімбермен", в якому він змальовує боротьбу „поступових елементів" з американськими „паліями війни", тобто американською владою.

Така письменницька і публіцистична діяльність Говарда Фаста, зокрема його ворожо-наклепницьке ставлення до американської історії і сучасности, зробили його одним із найбільш підтримуваних московським і міжнародним комунізмом письменників Заходу. Його проголошено „сміливим борцем за мир і демократію", а в 1953 році відзначено „міжнародною сталінською премією". Твори Фаста почали появлятися у Совєтському Союзі великими тиражами. В самому тільки 1957 році видано в СССР тиражем 45.000 примірників його роман „Остання границя", тиражем 75.000 прим. роман „Дорога свободи", 45-тисячним тиражем збірку статтей „Піксkілл, ЗДА" і 90-тисячним антиамериканський роман „Сайлес Тімбермен". Крім того 75-тисячним тиражем видано його „Вибрані твори".

Здобуваючи не тільки славу, але й добрі гонорари за друковані в Совєтах і сателітних країнах книжки, Говард Фаст протягом всієї своєї письменницької і публіцистичної діяльности не допускав до своєї свідомости ніякого критичного ставлення до комунізму і совєтської дійсности, вважаючи всі ворожі до Москви й комунізму голоси перестороги й правди брехнею і наклепом.

Протверезив його щойно минулорічний виступ Хрущова з відомими ревеляціями про Сталіна на 20-му з'їзді КПСС. Та й то тільки частинно, бо треба було цілого року часу, щоб Говард Фаст міг дійти до справжньої суті того, що являє собою совєтський соціялізм. Спонукали його перевести ревізію своїх поглядів на совєтську політику і дійсність щойно відбуті ним після виступу Хрущова розмови з різними совєтськими й сателітськими дипломатами, які підтвердили йому не тільки те, що говорив Хрущов про кровожадного деґенерата Сталіна, але й куди гірші факти совєтського терору, переслідувань невинних людей і цілих народів.

Передумавши справу, Говард Фаст вирішив у березні 1957 року вийти з комуністичної партії ЗДА і надрукував статтю з засудженням совєтського соціялізму. Опублікована ним стаття у журналі лівого напрямку „Masses and Mainstream" викликала багато шуму і коментарів у світовій пресі, а з другого боку — ряд досить лагідних нападів, здебільша докорів, в американській комуністичній пресі. В Совєтах про виступ Фаста не згадано ні словом, ніби нічого не сталося. Щойно після того, як підсовєтське населення мало можливість дізнатися всю правду про розрив Фаста з комуністичною партією ЗДА і про засудження ним совєтських злочинів і практик з закордонних радіових пересилань та з інформацій прибулих до Совєтського Союзу американських та інших учасників московського фестивалю молоді і студентства, совєтські можновладці вирішили почати атаку проти Фаста, називаючи його у московській „Литературній газеті" „дезертиром, що втік з-під вогню" й „антисовєтським наклепником". Так Говард Фаст, що досі кожне слово правди про Совєтський Союз трактував, як наклеп і брехню, дочекався — іронією долі — таких же епітетів від совєтських комуністів, за свої ствердження, що в Совєтському Союзі немає ніякої демократії, громадської свободи та рівности для національних меншин, а є тільки терор і уярмлення.

Своїм виступом проти Москви Говард Фаст приєднався до довгого вже ряду письменників і діячів, розчарованих у московському комунізмі, таких, як Андре Жід, Іґнаціо Сільоне, Андре Мальро, Жан-Поль Сартр, Стефан Спендер, Артур Кестлер, Джан Дос Пассос та інші. Але, як і багато з них, він не мав настільки відваги, щоб витягнути всі висновки із свого помилкового досі ставлення і перевести широку ревізію своїх поглядів, що засліплювали не тільки його самого, але й вводили у блуд сотки тисяч його читачів. Засуджуючи бо „звироднілння" комунізму в СССР і пориваючи з американською компартією, Фаст не порвав до кінця ні з комунізмом, ні з своїм прихильним ставленням до Совєтського Союзу. Ствердив це відкрито він сам, заявляючи у своїй відповіді „Літературній Газеті", що не є він ні проти Совєтів, ні проти комунізму, а, тільки проти обмежування творчої свободи у комуністичному русі.

Якщо б Говард Фаст справді усвідомлював злочинну суть комунізму, то він довів би свої погляди до консеквентного кінця — до заперечення комунізму, як ідеології і до відкинення всіх спроб здійснювати будований на неправді і крові „совєтський соціялізм". Тоді може й збагнув би він, що на його совісті лежить обов'язок дати американським читачам правдиву картину тих совєтських народовбивств, що своєю жорстокістю затемнюють найбільш криваві сторінки світової історії. Тоді дійшов би Фаст також і до простої правди, що паліїв війни і воєнних злочинців треба шукати передусім у Москві.

ДОКТРИНА СЛІВ І ДІЛ

Усі командні становища в сирійській армії обсаджено просовєтськими старшинами, а найбільш відомий зі своїх просовєтських симпатій називаний просто комуністом генерал став шефом армії. Президент країни, його прем'єр і міністри закордонних справ та оборони запевняють, що Сирія далі веде політику „позитивної невтральности". Ця політика виглядає так, що всі вичислені сирійські достойники ані слова критики не мають на адресу СССР і комуністичного Китаю, зате опановані критикоманією супроти ЗДА. Вони одверто заявляють, що не знають і не розуміють небезпеки міжнародного комунізму, зате стверджують небезпеку не тільки англійського чи французького імперіялізму, але й тієї нової американської середньо-східньої політики, яка популярно відома під назвою „доктрина Айзенгавера". Мовляв, ця доктрина замаскована бажанням рятувати середньо-східні країни проти комунізму, а насправді своїм призначенням має захопити під свій вплив середньо-східні держави, поменшивши їхню суверенність. Тому вони, мовляв, не можуть прийняти економічної допомоги від ЗДА. Зате всі сирійські державні мужі в один голос заявляють, що отримування від Совєтів зброї і грошей та гостювання 350-х совєтських військових „дорадників" поза офіційним штабом амбасади — ні в чому не загрожує сирійській суверенності і тієї суверенности ні трохи не поменшує.

Такий стан, очевидно, викликав численні відгуки в усьому вільному світі. На адресу американської політики звернулися голоси гострої критики і поважних докорів за те, що взагалі допущено до такого розвитку подій і не спаралізовано своєчасно совєтських підривних інтриґ в Сирії. На пресовій конференції 21 серпня ц. р. през. Айзенгавер виявив повне розуміння ситуації в тій країні, вказавши на неї, як на характеристичний приклад звичайної поведінки Совєтів: опанувати країну через економічну і військову допомогу, ступнево переводити в ній підривну роботу, поки ситуація визріє до того, щоб цілком уярмити край. Коли державні провідники, які вірили, що вони „незалежні" і самі керують державними справами, одного дня схоплюються і зауважують, що справами керує вже хтось інший, не вони, — то „це буває дуже часто — запізно". Ствердивши це, през. Айзенгавер вправді зазначив, що увесь вільний світ „пильно стежитиме" за дальшим ходом сирійських подій, „щоб ми не опинились в позиції, яка буде для нас неприйнятлива" — проте водночас підкреслив, що „існують дуже рішучі обмеження, що можете зробити у внутрішніх справах іншої країни".

Ця заява Президента і відсутність покищо будь-якої іншої акції, як хіба таємні дипломатичні наради (з них найцікавіша нарада Лоя Гендерсона з королями Іраку і Йорданії та прем'єром Туреччини в Істанбулі), викликали тривожні й критичні завваги чільних американських політиків та публіцистів. Через пресову аґенцію „Амерікен Нюзпейпер Еллаєнс" велику статтю оприлюднив кол. през. Труман — проти політики „чекати і придивлятись". Він признав трудність ситуації, в якій знаходиться Президент, що стоїть під натиском різних внутрішньо-політичних течій і мусить узгіднювати свої рішення з союзниками Америки, проте вказав на численні приклади з власного досвіду з большевиками: Кремль завжди сміливо наступає і ступенює свою аґресію та імперіялістичний апетит, коли не зустрічає рішучого спротиву, коли бачить вагання. І навпаки: коли він знає, що Америка не блофує, не думає зупинятися на словах, а готова негайно підтримати слова ділом — Кремль завертає назад. Труман перестеріг, щоб Москві не дозволити повторити на Середньому Сході ту політику, яку вона з таким успіхом застосувала була в Середній Европі: „мирного" підпорядковування одної країни за другою, аж поки заволоділа сателітами по Дунай, чи навіть по Адрійське море. Кол. президент пригадав, що так звана „доктрина Трумана", проголошена 1947 року у відношенні до Греції і Туреччини, була успішна тому, що ЗДА підтримали її негайно зброєю у Греції і перестерегли Москву, що те саме повториться в Туреччині, якщо б большевики заатакували турків. Сталін був рішений твердо всадовитися в північній частині Ірану, поки не дізнався, що ЗДА змобілізували війська, щоб викинути звідтіль большевиків. Тоді негайно почалась большевицька евакуація. Труман закликає не піддаватися миролюбним настроям широкого американського громадянства, під натиском яких зроблено помилку в 1920 р. і після останньої війни — передчасно роззброївшись. Не можна, мовляв, зачиняти стайні тоді, коли вже вкрали з неї коня...

По тій самій лінії пішла стаття видатного публіциста Дейвіда Лоренса в останньому числі „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 30 серпня ц. р. Вже самий заголовок цієї статті промовистий: „Яка ж тепер доктрина?" Він доказує практичну безвартісність доктрини Айзенгавера з 9 березня 1957 р.: коли можна боронити будь-яку країну на Середньому Сході тільки тоді, як вона сама цього захоче. Як же загрожена совєтським імперіялізмом країна може звернутись за поміччю, коли процес совєтизації проходить у ній „мирно", шляхом, як його описав Айзенгавер?! Коли сам уряд і армія ввели державу в совєтське річище, то нікому й кликати на поміч, бо антикомуністична опозиція в такому разі буває звичайно заздалегідь виарештувана, стероризована, виключена з політичного життя. І тому Д. Лоренс заперечує термін „внутрішня справа", коли йде, напр., про Сирію. Прихід до влади Гітлера відбувся також „леґально", мирно, проте нацизм не був уже внутрішньою справою Німеччини, коли він став загрозою для всього світу. І нацизм теж ковтав одну країну за другою, аж поки прийшов до висновку, що настав час сягнути по панування над усією Европою. Те, що діється тепер у Сирії, каже Лоренс, не є меншим знасилуванням суверенности сирійського народу, як було знасилування волі корейців, коли китайські комуністи вмаршували, як „союзники-добровольці", щоб уярмити цілу Корею.

Таких критичних голосів в Америці багато, і вони надто поважні та надто гомінкі, щоб їх не чули в Білому Домі, в Капітолі і в Пентагоні. Тому, мабуть, не здійсниться похмура перспектива, яку пророкує Лоренс, що третя світова війна вибухне тоді, коли весь Середній Схід опиниться під ворожою контролею і коли Москва вирішить, що прийшла вже черга проковтнути Европу. Ото ж Лоренс з прикрістю запитує: „яка ж доктрина тепер потрібна?" Треба сподіватися, що й доктрини Айзенгавера буде досить, щоб спаралізувати большевицькі затії на Середньому Сході і викинути із Дамаску 350 совєтських дорадників з їхніми поплентачами в сирійському уряді та армії.

Лев Шанковський

МАДАМ САБУРОВА І ВОРКУТА

(Закінчення з попереднього числа)

Про українську групу, в своєму огляді, п. Сабурова пише, що вона виявляє великий імунітет проти большевизму. Звичайно, вона обмежує цю групу до „західніх українців", і до ствердженого Шольмером факту подає свій цілком невдалий коментар. Не життя на „окраїнах Східньої Европи", не факт, що кожний західній українець, в розумінні московських большевиків, був „кулаком", є причиною цього імунітету, але цілком відмінна етнопсихічна структура українського народу, що ніяк не піддається впливам „общинної" ідеології московського большевизму. З цієї етнопсихічної структури виникає природний український націоналізм, що є найкращим антидотум на нівеляційні елементи московського большевизму. Досхочу прояви української етнопсихічної структури можна називати „куляцькою психологією", але тоді треба погодитися з фактом, що оця „кулацька психологія" однакова для українця з-під Станиславова і з-під Сум, з соняшної Херсонщини і з Харківщини, з Волині і Кубані. Спекулювати на будь-яких різницях немає підстави й немає потреби. Засаду „діли й володарюй" вигадали ще римляни, але й вони не могли затримати розкладу своєї імперії.

Як ті німецькі генерали, про яких пише Шольмер, що вони нічому не навчились за роки свого перебування у Воркуті, так і І. Сабурова за роки перебування на еміґрації не могла чи не схотіла зрозуміти деякі основні факти, що не вміщаються в її імперсько-російському способі думання. Це не є „узость горизонта", коли Шольмер у своїй книзі вказує на російський характер московської комуністичної імперії. Байками, про „інтернаціональний комунізм" можна дурити приватні комітети, але не людей, що на власній шкурі вивчили совєтську дійсність. Шольмер приглядувся цій дійсності і, згідно з правдою, розповів, що: 1. Росіян-в'язнів у концтаборах зовсім мало, а велика більшість з тих, що є — це кримінальні злочинці, 2. У більшости російських політичних в'язнів навіть вироки на 25 років не зуміли захитати віру в Сталіна і російський комунізм, 3. Значна кількість російських в'язнів служить адміністрації таборів як сексоти, але не може проникнути в національні групи в'язнів (українці, балти), бо ці виявляють не тільки антикомуністичний, але й „антиросійський" імунітет, 4. Адміністрація таборів є формою й змістом російською. Ось який діялог відбувається між представником російської адміністрації табору і вчителем-росіянином, що його адміністрація хотіла завербувати як сексота:

— Ви русский, — кажуть вчителеві. — Чому ви не хочете допомогти нам запровадити російський порядок у таборі і допомогти нам взяти всіх цих українців, балтів і німців за морду?

Вчитель відмовляється і його продовжують переконувати:

— Я вас не розумію. Ви ж знаєте, яку ролю відіграють росіяни в Совєтському Союзі. Комунізм — це наш комунізм, російський комунізм! (ст. 197).

Віра в російський комунізм притаманна для багатьох російських в'язнів. Відчувається щось з місіонерських марень Достоєвського, коли читати такі слова російського в'язня, звернені до Шольмера: „Російський народ мусить ще багато терпіти, але, остаточно, він приведе людство до нової великої епохи. Комуністичне суспільство майбутнього буде заслугою росіян". (Ст. 198).

Коли про ці факти говорити на Заході, то з грудей російських єдинонеділимців і їх поплічників несеться одностайний крик: „Це брехня! Це свідома брехня! Це шовіністичне запаморочення й ненависть до російського народу підказують такі твердження". Підкреслюємо з усією силою: Шольмер не є ніяким ненависником росіян, російського народу. Може цілком навпаки: з багатьох сторінок його книжки проявляється велика симпатія до росіян, значно більша, як до українців, балтів тощо. Серед росіян у таборі він мав своїх найкращих друзів, про росіян говорить з найбільшими симпатіями, про російських членів підпільних груп висловлюється з найбільшим признанням. Але про цих членів підпільних груп — ідейних росіян, справжніх противників большевизму, чомусь тихо в огляді пані Сабурової. Про них вона згадувати не може. Це — „разчленітелі" російської імперії. Вони просто не хочуть ніякої імперії, бо вважають, що всі ці білі й червоні російські імперії не зуміли досі дати волі, щастя й добробуту російському народові. Вони хочуть самостійної України, Грузії, Туркестану, бо ніяк не бачать рації й користи в тому, що російська імперія уярмлює ці народи. Вони — за свободу й незалежність усіх народів, в тому числі й російського, і за цю свою правду готові боротися. Це вони кличуть „стріляйте" до російських емведистів, і їм вторують українські в'язні, співаючи українських революційних пісень. Їх програма ясна для всіх, вона дійсно патріотична, російська, але вона неприйнятлива для сабурових на еміґрації та в СССР. Вони волють про неї мовчати...

І так, замість розповісти читачеві комітетської газети про народження нового типу росіян у совєтських концтаборах, мадам Сабурова годує його байками власної продукції про багатотисячні маси росіян у концтаборах, про їхню революційну ініціятиву в організації страйків ще за життя Сталіна і т. ін. Зви-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Ярослав Герус

ОЛЬГА

(Оповідання)

(1)

Це був звичайний собі дерев'яний паркан. Отакий з сирих, рапавих, нічим немазаних і ненапусканих смерекових чи соснових дощок. Дошки цілком свіжі, і на них перлинки живиці. Сльози порізаного дерева. Тепер, одначе, це перлинки-самоцвіти. Бо з заходу, з-над самого обрію, сонце. Велике, червоне, наче б щойно скупане в крові. І — просто на паркан. І він аж горить від отих самоцвітів. Але що там самоцвіти. Вони, правда, блистять, миготять кольорами, але — мертві! А це живе, запашне! Ох, яке запашне! Цього в перстень не вложиш! Мільйонером став би той, хто міг би дати отакі пахучі перлини красуням для прикраси грішних тіл. Але це не для грішників! Це тільки для святих. Для тих, що носять в собі „[illegible]". Свята мисль, свята душа, сантимент.

Найкоротша дорога з фабрики до бараків через місто. Але хто ж би йшов тепер через місто! Тепер, після отакого свіжого, цілющого дощу, що промив повітря, оживотворив землю. Просто грішно було б. Хай собі інші, дурні, йдуть! А Роман пішов геп туди, довкруги міста, периферіями. Щоб надихатись отого цілющого.

І там, власне, отой паркан. А це поки паркан, оті пахощі. Ота живиця. Коханий, рідний запах. Не в легені, а прямо в серце йде.

І Роман уже не тут, а там, де весь час його серце: білі хатки поміж садками, доріжка, що над рікою. А за рікою худібка: муу, мууу... Вечоріє ж бо, додому пора. [illegible] вітерець і оті пахощі. Оті єдино рідної живиці.

Аж ось і паркан. Новий якийсь, недавнопоставлений. Ще тиждень тому, як ішов сюдою, його не було.

Один погляд, і наглий дрож по всьому тілі.

Так, це був теж такий самий паркан з сирих дощок, під яким він убив його! Отого німака з емблемою смерти на перебакиреній шапці, через якого мусів попрощатись з рідною землицею і „добровільцем", убгавши голову в ярмо, тюпати ось-тут, поміж фабрикою та бараками.

І знову нові картини перед Романовими очима:

Станція великого міста, русява головка і заплакані очі малого, сільського хлопчика, що, крізь сльози, говорить до своєї матері:

— Не плац, мамо! Завтла буде длуге молоцко, а кулоцка знесе длугі яєцка!..

А мати, тінь людини, похилившись над щербами розбитої пляшки, що з неї молоко, білою плямою, на підлозі ждальні, б'є себе кулаками по голові і лебедить крізь сльози:

— Тек, не плач, не плач, дурна Єво! Не плач, [illegible] суко! Самає того хотіла. Самас си їх у Бога віпросила! Самає рано та ввечері молилася, щоб ті гади прийшли сюди! Най ті тепер б'ють! Най ті копають! А, на тобі за це ще! А, на!!

І знов себе кулаками по голові.

А навпроти червона, налита пика пузатого „визволителя" з черепом мертвяка на шапці і відзнаками фельдфебеля на раменах. В одній руці накритий кольоровою хусткою, плетений з лика кошик — отакий, якими селянки свій товар до міста, на продаж виносять, а на другій, що на грудях, поскладані вподовж цілого передрамені яйця. Одне і друге, добро відібране в молодої жінки. В інших обставинах постать була б смішна. Але тут, замість сміху, сльози...

Пузатий не розуміє, що говорить жінка, а задурний, щоб здогадатись.

— Чому вона б'є себе по голові та весь час стільки говорить? — питає по-німецькому в гурта цікавих.

Роман, який тільки що з поїзду, стоїть і дивиться, що з того вийде. Але тут його терпцеві кінець. Дебелі руки самохіть розгорнули юрбу роззяв і він, теж по-німецькому, ревонув пузатому:

— „Говорить вона тобі, худобино, що ти бандит! Що таких бандитів, як ви всі, на цілому світі немає!

І — бех бандита в морду! Просто в зуби! Бандит, на коротких ногах, взад, взад і, ге-геп, на підлогу. Шапка в молоко, побиті яйця по мундурі, по штанах... Знову, тільки сміятись би...

Але дальші картини якісь не смішні. Цілком не смішні!

Кімнати з гратами і без, з портретами обербандита і без них, коридори, сходи — погані сходи, важко по них ходити! — а над усе: пики! Всюди ті самі, всюди однакові: червоні, налиті і люті! З висканеними, як у собак, зубами. Крики, стогони. Картини жахів. Одні чітко виразні, як біль, інші мрячно-тьмяні, з півпритомности.

Нарешті вечір. Чудовий, місячний. Тільки радіти б, любуватися б ним. Але вулиці чомусь пусті, безлюдні. Тільки він та його хоронитель, що за ним; цок, цок кованими закаблуками по камінному плиттю.

На руках залізка. Колись думав, що їх тільки для кримінальних фільмів придумано. Все тіло болить. Але це неважно. Важно те, що може ти, що може рухатись.

Один закрут, другий і вузька, одереблена вуличка. Неосвітлена, як інші. Але мі[illegible] крізь ліхтарні.

Вже знає, куди йдуть. До „огрудка". Як попадеш: прощай, світе!

Аж ось паркан. Сірі, насичені живицею, дошки. З-над паркану галузя дерев, а долом чорна тінь. І відразу думка: тут або ніде! Одна мить, і він під німака. Всією вагою тіла бандитові під ноги! Німак, як бочка, геп, на землю, а він його залізками — отими, що на руках — тарах по голові! У самий живчик. Навіть не вспів свого „ферфлюхт" сказати, як чортові душу віддав!

Уламки секунд, і ключ з кишені лежачого вже в його руках. Коротка співпраця пальців і зубів, і руки вже вільні. Сліпа ліхтарка в одну кишеню, пістоля, з запасним магазином куль, в другу — діло закінчене.

ТИ НЕ БОГИНЯ...

Ти не богиня з мармуру
холодна,
Оспівана ватагою співців.
Маленька, у корсеточці,
голодна,
Таку тебе я на війні зустрів.

Пройшли літа, а ти не розгубила
Ні серця жар, ні щирість
почуття.
Ні, не в красі античній
твоя сила,
Красу душі несеш ти
крізь життя.

Вона твоє обличчя осяває,
Вона дівочу береже ходу.
І радо я у майбуття безкрає
З тобою, наче в юності, іду.

Таку красу і скульптору
й поету
Не відтворити помахом руки.
Хай будуть начерком
твого портрету
Ці, що з серця вилились, рядки.

ЛЮБОМИР ДМИТЕРКО

СУД, БИЗНЕС І СКАНДАЛИ

Три тижні триває перед судом присяжних у Лос Анджелесі судова розправа, яка має всі познаки того, що вміщається в широкому понятті скандалу. Розправу ведеться з публічного оскарження стейтової прокуратури проти видавця ілюстрованого двотижневика „Конфіденшел" (Довірочно) та його братнього часопису „Виспер" (Шепіт), Роберта Гаррісона, і десятьох інших осіб „за змову, що має на меті злочинне очорнювання". Між обвинуваченими — сестрінниця видавця і її чоловік, керівник „інформаційної агенції", яка постачає інформації названим часописам. Ці часописи віддавна знані в англомовному світі, як органи, що, так би мовити, спеціялізувалися на скандалістиці, при чому центром їх уваги було особисте життя кінових продуцентів, режисерів, фільмових зірок, особливо ж цих останніх, як найпопулярніших серед широкого населення осіб. У кожному числі того часопису з-правила є одна ,пікантна' з інтимними подробицями історія якоїсь зірки, плюс ілюстрації на межі порнографії. До речі, ці ілюстрації є теж предметом судового обвинувачення, як публікування „сороміцьких" світлин. До публічного обвинувачення приєдналися приватні позовники. Між ними відома голлівудська зірка Морін О'Гера, звана „червоноволосою красунею", заскаржила той часопис на 1 мільйон долярів відшкодування за шкоду спричинену їй вміщенням знеславлюючої її статті.

Цей процес викликав величезне зацікавлення не тільки серед широкої публіки, ласої на кожну сенсацію, але й серед світу преси та юристів. У голосах преси на тему цього процесу заторкнено питання моралі в житті сучасних фільмових промінентів і питання видавничо-редакційної етики. У випадку „Конфіденшел" нема ніякого сумніву, що — без уваги на правну сторінку справи і на судовий присуд — його видавці й редактори використовують різні епізоди з приватного життя одиниць для власного бизнесу, розголошуючи їх і знаходячи серед найширшої публіки ласих слухачів. Наклад „Конфіденшел" перевищує 4,000,000 примірників, і з-поміж ста найпочитніших „маґазинів" він стоїть у каталоговому виказі на 11-ому місці. Це величезне підприємство з бюрами в різних великих містах ЗДА й у Лондоні. Доказом поширення цього журналу в Англії є приявність на розправі в Лос Анджелесі чотирьох кореспондентів лондонських щоденників. Хоч „Конфіденшел" користується поганою опінією і цей журнал дуже рідко можна побачити в чиїхсь руках, наприклад, у підземці, проте його масово купують. „НЙ-Таймс" пригадав вислів недавно померлого видатного театрального і кінового артиста Гомфрі Богарта, який заявив: „Усі в Голлівуді читають „Конфіденшел", але кожний каже, що це служниця його принесла додому".

Надзвичайно цікава правна сторінка цього процесу і поведінка на розправі обидвох сторін: обвинувачених і, так би мовити, безпосередньо пошкодованих, фільмових артистів і артисток. Обвинувачені видавці „Конфіденшел" і їхні спільники в добуванні сенсаційно-скандального матеріялу відразу стали на позиції, що 1. журнал нічим не завинив, бо ніколи не писав неправди, 2. коли він проголошував лише правдиві історії, то не могло бути змови в цілях очорнювання будь-кого, 3. на доказ правдивости оприлюднених історій він покликає на свідків самих пошкодованих, себто дійових осіб оприлюднених ним неморальних пригод. Таким чином оборонець обвинувачених назвав коло сотню найвидатніших і найпопулярніших осіб із фільмового світу. Щоб побачити їх і почути, посунула до суду така маса лос-анджелеської публіки, що треба багатьох поліціянтів, щоб не допустити юрбу до залі, де нема де застромити шпильку. Лихо оборонця в тому, що велика більшість отих фільмових промінентів, в інтересі яких є засудження видавців журналу та очищення себе від закидів у моральній поведінці, — зникли: вони виїхали і скриваються, щоб не можна було передати їм на руки офіційного виклику на розправу. Коментатори твердять, що більшість артистів робить це не так з почуття власної вини, щоб не скомпромітуватись і не потвердити, що ,Конфідешел' подавав про них правдиві історії, — як із небажання стати в залі судової розправи центром нездорової сенсації і піддатися настирливим запитам оборонця, що порпається в інтимних подробицях. Це стосується, напр., і самої, згаданої Морін О'Гери: вона з найбільшим обуренням заперечила правдивість видрукованої розповіді про неї і якогось південно-американського молодця, але водночас — перебуває під „невідомою адресою".

Всі актори й акторки категорично заперечують те, що про них надрукував до цього часу „Конфіденшел". Але так само рішуче заперечують всі обвинувачені те, що їм закидають акт обвинувачення й свідки прокуратури. Ніхто з них — з одної і другої сторони — не бачив осіб, про які мова, а то й узагалі не знає їх і нічого не пригадує собі. Редакція „Конфіденшел" утримувала спеціяльну дуже гарну репортерку-інформаторку, яка зумисне нав'язувала любовні пригоди з найвідомішими акторами, щоб витягати від них інформації, потрібні тому журналові. Прокуратор покликав на свідка колишнього редактора того журналу, який зізнав, що про видруковану ним історію з першою дружиною Клерка Гейбла, одного з найпопулярніших в цілому світі фільмового артиста, артисткою Джозефін Діллон, дізнався саме від тієї репортерки, Франчески де Скаффа, яка почула її з уст самого Клерка Гейбла, близького приятеля Франчески. Тим часом сам Клерк Гейбл, який проводить ферії на Гаваях, заявив: „Думаю, що я повинен би про таку річ пам'ятати. На жаль, я ніколи не бачив тієї пані".

Чим скінчиться цей процес — трудно передбачити. За американськими законами навіть найпоганіша правда, коли вона — правда, не є очорненням, і немає такої пресової цензури, яка могла б обмежити право друкувати взагалі все, що подобається видавцеві. Поважні часописи погоджуються, що такі журнали, як „Конфіденшел", які грають на низьких людських інстинктах і роздувають різні деталі з приватного життя одиниць, є явищем нездоровим. Але інші, бороначи принцип свободи друку і слова, звертають увагу на те, що корінь лиха лежить деінде: у тому, що самі люди дають своїм життям і своєю поведінкою матеріял для публічного згіршення одних і для забави інших. І тому, мовляв, не було б „Конфіденшел", якби атмосфера в Голлівуді була краща, пристойніша, достойніша, така, в якій були б дуже трудні і невдячні лови за брудною сенсацією.

МАДАМ САБУРОВА І ВОРКУТА

(Закінчення зі стор. 2-гої)

чайно, багатотисячних мас росіян у концтаборах немає. Література про концтабори вже доволі об'ємиста і з неї відомо, що росіян у концтаборах немає більше як 10% загальної кількости в'язнів. 90% — це різні „нацмени", а серед них найбільша кількісно група українська. І з цієї літератури також відомо, що в'язні, які зорганізували перший страйк у Караганді, ще за життя Сталіна, в 1952 році, були українці, колишні повстанці й вояки Української дивізії. Їх справді розкинено по всьому Союзі, по різних таборах, і всюди вони були ініціяторами нових страйків. Це стверджує Шольмер, коли пише, що керівництво страйком у Воркуті було в руках українців і балтів (в англійському перекладі, що появився в ЗДА, якась „довга" рука скреслила слово „українці"; в англійському перекладі, що появився в Англії, слово „українці" залишилось! — Л. Ш.), але це стверджують, понад усякий сумнів, Герберт Пассін і Фріц ван Бріссен в описі страйку, що тривав від 7 травня до 11 серпня 1953 року (94 дні, почався скорше, як у Воркуті — Л. Ш.) в Норильську. Цей опис був вміщений у лондонському журналі „Енкавнтер", ч. 31, за квітень 1956 року, ст. 53-64. Цей страйк у Норильську викликали українські в'язні з Караганди (ст. 53), колишні повстанці (ст. 55), що викликали теж страйк на Тайшетській трасі, коли їх туди перевезли з Норильська після ліквідації страйку (ст. 62). Адміністрація таборів Тайшетської траси зліквідувала страйк після трьох днів тим, що пішла в'язням на далекойдучі поступки. В Норильську влада також пішла на поступки, але під час ліквідації згинуло 1.500 в'язнів. Автори вважають, що страйки в Норильську й Тайшеті були можливі тому, що українські підпільні групи були дуже добре зорганізовані і зуміли перед вибухом страйку унешкідливити сексотів і російських „блатних", що працювали для адміністрації.

Можна погодитися з п. Сабуровою, коли вона пише, що страйк у Воркуті і взагалі страйки в совєтських концтаборах — це одна ланка подій, які сколихують Совєтським Союзом й позначаються такими струсами, як повстання робітників у Берліні й Познані, революцією в Будапешті тощо. Початок цих струсів бачить авторка в Кронштадському повстанні 1921 року. Ми цілком інакше складаємо генеалогію страйків і повстань в совєтських концтаборах, для нас вона цілком ясна через ініціяторів й організаторів, якими були у значній кількості колишні повстанці. Про це є аж надто багато безсторонніх свідчень чужинців, що навіть в журналі, який послідовно займається цими справами („Сатурн", Париж), була спеціяльно стаття присвячена УПА, щоб збагнути тло цих подій. Отже, джерелом страйків і повстань у концтаборах була таки Українська Повстанська Армія, що, так би мовити, дала людські кадри для страйкарів і повстань у концтаборах. Традиції ж УПА також зовсім ясні: вони у визвольній боротьбі українського народу в роках державности і в роках після її втрати. Генеалогічний реєстр тут довгий і позначений великими жертвами.

І ще можна погодитися з твердженням п. Сабурової, що страйки й повстання в концтаборах осягнули свою мету. Вони привели до цілковитої зміни режиму в таборах і до частинної ліквідації самої системи концтаборів. Це досягнення безпосередні й наочні. Про глибше політичне значення цих подій не пора ще говорити. Спекуляції на тему, що сталося б, якби сторонні сили включилися в ці події, виходять поза рямці цієї статті.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Рачестер, Н. Й.

Останній шлях протоєрея С. Лопуховича.

Сумна вістка „Свободи" про смерть протоєрея Савватія Лопуховича зворушила глибоко багатьох українців. Відійшов бо у вічність непересічний духівник Української Православної Церкви, маґістер богословія Варшавського Університету, одна з незчисленних жертв жорстокого в'язничного терору німецьких окупантів на Україні під час другої світової війни. Нестало в живих українця-державника, який до останньої хвилини життя служив віддано і Богові і своєму многострадальному народові.

В суботу 24-го серпня, в год. 9 ранку, в церкві св. Покрови в Рачестері похоронні обряди відправив Високопреосвященніший Архиєпископ Мстислав в асисті пан-отців: С. Гаюка (Ню Йорк), О. Потульницького (Сиракюзи), М. Чернявського (Рачестер), Л. Білинського (Амстердам), В. Булавки (Балтімор), П. Будного (Бріджпорт), В. Чеканюка (Ютика), І. Хрестюка (Боффало). Прощальна проповідь Владики Мстислава і глибоке слово собрата з Альма Матер прот. С. Гаюка викликали сльози жалю і настрій пошани в усіх вірних у переповненому храмі св. Покрови. Врочисто співав хор під проводом мґр. С. Веремчука з Боффало. На місцевому цвинтарі після „Вічная Пам'ять", — над опущеною домовиною прощав Покійного побратим із німецької в'язниці мґр. А. Булавка. Під час похорону надійшло письмове співчуття від Митрополита Іларіона з Вінніпеґу.

Покійний залишив засмучених дружину і дітей-сиріток: Славка, Тасю і Миколу.

Нехай прекрасна земля Вашінґтона буде бл. п. протоєреєві Савватієві пером! **А. Б.**

Головну Кватиру АМІ перенесено

Головна Кватира Американського Музею Іміґрації перенеслася з початком липня ц. р. із 42 Вул. і Медисон Евню до офіційного приміщення Уряду Державних Парків на 15 Pine Street, New York City.

Причиною цього перенесення треба вважати факт, що в короткому часі почнеться праця довкола Статуї Свободи, згідно з проєктом на адаптації для Американського Музею Іміґрації. З уваги на те, Головна Кватира (Центральна Управа) АМІ повинна бути в тісному контакті з Урядом Державних Парків, бо цей Уряд, після відкриття Музею, перебере його у свій заряд.

Це є одночасно також відповідь на всі запитання, хто буде утримувати АМІ, як оцей Комітет закінчить свою збіркову акцію на Музей. Утримування Музею перебере Уряд Державних Парків, себто одна з федеральних агенцій. Після закінчення збіркової акції Комітет переміниться на дорадчий орган, який подаватиме проєкти, як улаштувати та що й де вмістити з музейних експонатів від поодиноких етнічних груп.

Так само і роля Українського Ділового Комітету після закінчення збіркової акції зміниться: він перестане збирати фонди і стане дорадчим органом щодо українських музейних експонатів.

Одним із найважливіших завдань Українського Ділового Комітету буде забезпечити щоб в Галерії Національних Прапорів віншався й Український Національний Прапор із Національним Гербом, як символ боротьби свобідних українців за Волю й Незалежність Українського Народу.

Український Діловий Комітет для АМІ.

Несподівана смерть новоприбулого

З кінцем останнього року прибув до З'єдинених Держав Америки заходами Злученого Українського Американського Допомогового Комітету на основі нового закону про переселення втікачів Данило Москалів. Аплікант був самотній. Він народжений в Кахівці на Донбасі в 1890 р. і там провів своє трудяще життя. Роботящий і високоморальний, він зразу після прибуття до ЗДА, не маючи спонзора, згодився прийняти запропоновану ЗУАДКомітетом працю, в Академії у Вейн. Працюючи кілька місяців, він розрахувався за кошти переселення. Нагло він захворів і знову за посередництвом ЗУАДКомітету дістав приміщення у лікарні. Після двох місяців побуту в лікарні Данило Москалів був прийнятий до дому реконвалесцентів. Та роботящість не давала йому спокою жити на чужому утриманні і він постановив шукати легкої праці. В цій цілі в середу, 21 серпня ц. р. він прибув до канцелярії ЗУАДК з проханням допомогти йому дістати легшу працю. Та тут виявилось, що аплікант ще таки дуже слабий, щоб могти станути на працю. Коли один із працівників ЗУАДК відвозив апліканта в тексі назад до дому реконвалесцентів, Москалів заслаб і помер від удару серця. Покійний не залишив нікого з рідних, ні у ЗДА, ні в Німеччині.

O. Сип

ДОКИ ЗАДНІХ ПАСТИ?..

(Замість фейлетону)

Що не кажіть, люди добрі — ми таки щастя не маємо. Тільки ми щось здобудемо, чи викриємо — хтось наш здобуток „заіванить", а ми далі задні, як пасли, пасемо...

Мали ми вченого Пулюя. Він, кажуть, відомі промені викрив, а німець Рентґен їх за свої „продав". І так ми й донині рентґенуватися мусимо, хоч дефакто „пулююватися" мали б...

Мали ми рослину коноплю. Сіяли ми ті коноплі, „брали" їх, квасили (у річечці, ставку), на терлиці терли. Століттями цілими цей процес конопель йшов і нікому й на думку не приходило коноплі наново відкривати. Аж тут де не взявся американець, викрив „нову рослину — коноплю" й одну стебелину її в срібі тисячі долярів оцінив!...

На початку тридцятих років українські комуністи Скрипник, Шумський, Хвильовий і їм же довгий реєстр, не захотіли слухатися Москви, самі собі свій комунізм робити забажали. Зате їм Москва покрутила голови, чи пак примусила їх самим собі голови поскручувати. Коли появився югославський Тіто, світ закричав: „Це небувале!" Без прецеденсу!..." За Скрипниками — Шумськими — Хвильовими навіть пес не гавкнув. Що менше: на одному українському громадському святі, в Клівленді, запрошений мадярський скрипаль минулого року сказав: „Пійпел! Уважайте, бо що сталося моєму кантрі, сьогодні — те вашому завтра статися може"..

Що робити, щоб нарешті закінчити задніх пасти, там, де ми найпередніших пасти б повинні?.. Я гадаю, найкраще таку справу зразу якнайширше „розпублікувати", а там побачимо: якщо нічого подібного в світі не трапиться, тоді дану справу в архів здати; а виявиться конкуренція, зараз мигцьі! — своє першенство у цій матерії покажемо. Нагод до того — Господи, скільки!...

Ось, в останні часи газети про нову недугу (її би, а не поліо, „дитячим паралічем" назвати!). Проявляється ця недуга тим, що недужий — зріла людина раптом усе забуває: жінку, діти, авто, конто в банку — ну, все забуває й цілком на дитячий розум переходить. Старі, сиві, лисі люди те й знають, що ввесь день у пісочку, чи в калюжці гратися. Ніяка красуня світу, ніякий кокосовий бизнес їх від діла їхнього не відірве — сказано, здитиніли люди...

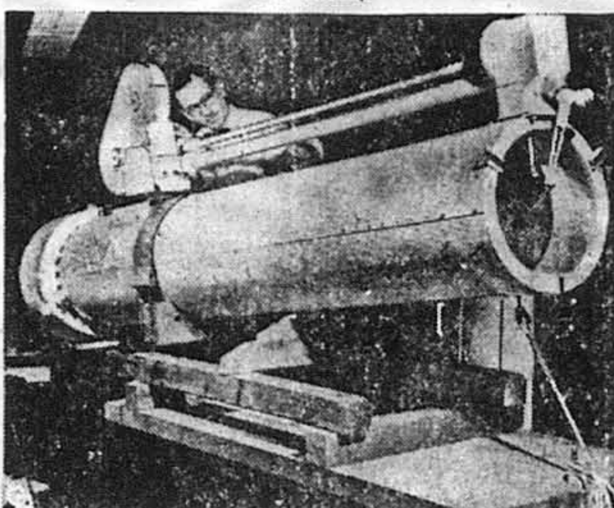
Кажуть, дотепер двох таких феноменів — одного в Америці, другого в Англії — занотовано. І знову газети про небувальщину - безпрецедентність розтрубілися.

І цього мені вже забагато. І тут ми повинні перед світ з нашими прецеденсами виступити. І не з одним, чи з двома — їх у нас на сотні возів накладати, рублями прирубляти...

Хто ж, у більшості, наші „внутрішні політики"?... Та візьмімо всі оті поділи, розколи, відколи — за Польщі найбідніший дядько сірника на стільки частин розколоти не вмів;... Візьмім усі наші уряди, міністерства, зв'язки й міни!... Візьмім усе те, що в нас робиться й твориться — забава в пісочку, чи в калюжці, в порівнянні з тим, дуже поважна праця (вона бо принаймні не шкодить...). І все це неминуче зрілі, вчені, старі, сиві, лисі, вусаті чи бородаті люди роблять... І скажіть комусь із наших прецеденсів, що він не „за Україну, за її долю"!...

Я не буду вираховувати тут усіх проявів здитинілости наших прецеденсів — наші люди все це краще мене знають. Вони знають теж, що це і є — названа грядуча недуга, в якій ми світ на стільки літ випередили. А раз ми знаємо це всі, тоді давайте — скапіталізуємо це наше першенство! Покажім світові наших прецеденсів внутрішньо - політичного фронту — що подібного він нам протиставити може?!... Напевно, нічого! Бо світ, хоч би цілий здитинів, то ні в якому разі не на внутрішньо - політичному фронті. Це вже хіба, доки світу й сонця, нашим монополем залишиться...

ТЕЛЕСКОП ДЛЯ ФОТОГРАФУВАННЯ ЗУДАРЕНЬ НА СОНЦІ

Д-р Мартін Шварцшілд з Принстонського Університету сконструював телескоп, що ним можна буде фотографувати із висоти 80,000 стіп над землею пертурбації на поверхні сонця. Телескоп буде „уставлений" у згаданій висоті з допомогою спеціяльного бальона.

Процес Джірарда триватиме кілька тижнів

Токіо. — Судова розправа перед японським триособовим трибуналом проти американського вояка Вільяма Джірарда, який 30 січня ц. р. застрелив японку Наґа Сакай на полі вправ, перервана до 6 вересня, але взагалі вона триватиме кілька тижнів. Прокуратор заповів покликання дев'ятьох свідків на доказ, що Джірард заманював ту жінку, як і інших японців, щоб вони збирали луски від набоїв та потім свідомо стріляв до них. Підсудний заперечує цьому і твердить, що убивство Наґа Сакай було наслідком нещасливого випадку. Вся розправа — за описом американських кореспондентів — відбувається в маленькій залі містечка Мебаші, недалеко американського вишкільного табору. Приявними на розправі є всього 35 осіб глядачів, здебільша кореспондентів японської і закордонної преси. Все, що говориться на розправі, буває негайно перекладене — з англійської на японську, чи з японської на англійську мови. Голова трибуналу звертається до 22-річного підсудного лагідним наче батьківським тоном і це заспокоїло його первісне велике схвилювання. Японський оборонець спершу сам квестіонував правильність японського правосуддя в цій справі. Трибунал вирішить, чи він компетентний судити цю справу, чи ні, щойно під кінець вересня ц. р.

У Польщі відбулась велика релігійна маніфестація

Ченстохова. — У минулий понеділок 700.000 поляків взяли участь у величавій національно-релігійній маніфестації з нагоди 300-х чи пак 301-х роковин перемоги над шведами, що їм не вдалась облога монастиря на Ясній Горі. За переказом, шведів прогнала Мати Божа, що окутала замок своїм плащем. Центральною точкою маніфестації була проповідь кардинала Вишинського, не позбавлена політичних моментів і натяків. Кардинал Вишинський критикував уряд за постачання паперу для всякої аморальної і порнографічної літератури, коли водночас нема паперу для релігійних книжок, зате підтримав уряд у кампанії проти абсентеїзму робітників при варстатах праці, проти алькоголізму серед робітництва і хуліганства. В асисті кардинала Вишинського було 16 єпископів і 3.000 нижчих духовників.

Особисті прибутки збільшилися на 7 відсотків і становлять 324 більйони

Вашингтон. — Департамент торгівлі повідомляє, що особисті прибутки американських громадян в 1956 році збільшилися на 7 відсотків в порівнянні з 1955-им роком і становили 324 більйони. В 1956-му році на кожного американського громадянина випадало прибутків по 1940 долярів, на 5 відсотків більше, як в 1955 році, коли на кожного американця припадало по 1847 долярів. Найбільше збільшилися прибутки тих громадян, які жили в стейтах Делевар (14%), Арізона (12%) і Флорида (11 відсотків). Прибутки мешканців в стейтах Далекого Заходу і в Скелястих горах збільшилися на 8 відсотків. На кожного мешканця в стейті Делевар припадає прибутків по 2,858 долярів, а в стейті Міссіссіпі тільки по 964 доляри; в стейті Ню Джерзі — $2,443, Каліфорнія — $2,419, Ню Йорк — $2,393, Іллиной — $2,383, Коннектикат — $2,673.

Президент підписав закон про допомогу ветеранам

Вашингтон. — 27-го серпня Президент підписав закон про допомогу ветеранам, згідно з яким коло 2.000.000 ветеранів, нездібних до праці внаслідок служби в збройних силах ЗДА дістануть збільшені місячні пенсії. Збільшення пенсії почнеться вже 1-го жовтня цього року. Ті військові ветерани, які є зовсім не здібні до праці, дістануть збільшену пенсію на 25 відсотків, а інші на 10 відсотків. Це збільшення пенсій коштуватиме державну скарбницю в першому році 167 мільйонів долярів. Підписуючи цей закон, Президент заявив, що робить це тому, щоб нездібні до праці ветерани мали хоч трохи збільшену пенсію, бо він добре розуміє, що це збільшення винагороди для тих, які потерпіли під час оборони країни, не є достатнє. Айзенгавер заявив, що в січні найближчого року внесе новий законопроєкт в цій справі.

ЗМІНА АДРЕСИ!

Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що змінюють місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10¢ за виготовлення нової адресової клішні, а члени УНСоюзу ще й число свого Відділу.

Адміністрація „Свободи"

✝

Ділимось сумною вісткою з Родиною і Синевідчанами, яка прийшла з рідних сторін, що — з Волі Всевишнього, — дня 12-го липня 1957 р. — відійшов від нас на завжди — у Синевідську Вижнім, пов. Сколє, Західня Україна

НАШ БАТЬКО і ДІДО

ҐРИГОРІЙ КОМАРНИЦЬКИЙ

на 92-му році свого трудолюбивого життя.
Покійний перебув останні роки свого сумного життя, далеко від своїх дітей, внуків та правнуків.

Горем прибиті:
син — Омелян КОМАРНИЦЬКИЙ з Родиною
донька — Марія ДУЛИН з Родиною.

• РОЗШУКИ •

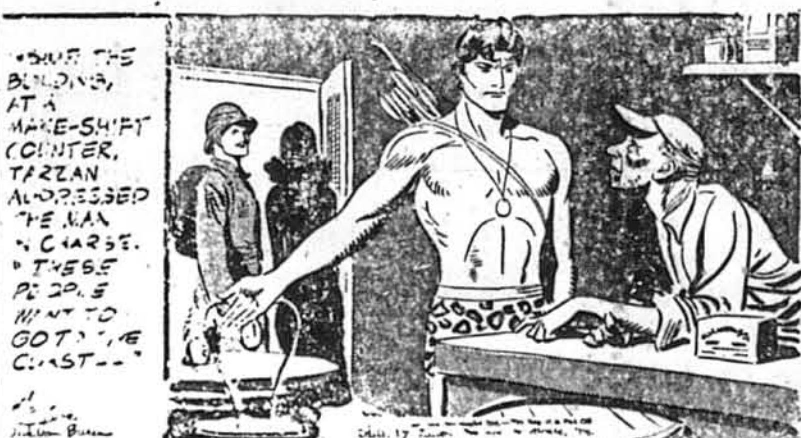
Пошукую інженера МИКОЛУ ЗАХАРКОВА, зі села Медин, пов. Збараж, син свящ. о. Онуфрія Захаркова, довголітнього пароха села Медин. Інж. Захарків мав би працювати у стейті New Jersey. Прошу його, або, хто знає про нього, ласкаво зволить написати. Дуже важлива справа.
B. ROMANYSHYN
117 Fairway Dr.
New Britain, Conn.
Phone: 9-7843

МАРІЯ ХРУНІЦЬКА, давня еміґрантка, правдоподібно замешкала в Ню Йорку — має вістку про свою родину від сестри Анни, зам. Оліярчик. Звернутись на адресу:
Gregor WARCHOL
749 Arctic St.
Bridgeport, Conn.

Пошукую ТЕОДОРА ДУДУ, сина Михайла, з села Підзвіринець, район Комарно, обл. Дрогобич. Він сам, або, хто знає про нього, прошу писати на адресу:
Petro HABAL
918 Parker St.,
Chester, Pa., USA
Заграничні часописи прошу про передрук.

Олена БОСАК - ЗАЙДЕНБЕРҐ, нар. в с. Мокротині, на Львівщині в 1925 р., після відбуття заслання на Сибірі, опинилась із чоловіком в Ізраїлю. Подружжя Зайденберґ, обидвоє християни, бажає переселитись до ЗДА і в цій цілі пошукує своїх рідних, чи приятелів, які могли б допомогти їм у цьому, через висилку афідавіту. Спеціяльно, пошукують вони ЙОСИПА ЛАНДСБЕРҐА, сина Аврама і Хаї СВЯТЛО, із Сєдлєц у Польщі, що виїхав до ЗДА ще у 1916 р. Зголошення просимо слати на адресу ЗУАДКомітету:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE INC.
P. O. Box 1661, Phila 5, Pa.
USA

ТАРЗАН, ч. 3924. Чи новий спричинник клопотів?

В будинку Тарзан звернувся до чоловіка, що працював за примітивно збитим столиком: — Ці люди хочуть іти на побережжя ...

— Маєте щастя: якраз за годину має відплисти човен з порту Джентіл. Скажіть, хто ... ? — Дякую, — перервала мавполюдина. — Ми зачекаємо.

Напруження сповнило кімнату. Якийсь, певно, француз дивився на них хижими очима, і Тарзан відчував, що він спричинить клопіт!